

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Дирекција за платни системи

БАНКАРСКИТЕ ГАРАНЦИИ КАКО ИНСТРУМЕНТ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНАТА ТРГОВИЈА

ноември 2015 година

СОДРЖИНА

1. Основни ризици во меѓународната трговија коишто наметнуваат користење банкарски гаранции	4
2. Поим и значење на банкарската гаранција.....	5
3. Видови гаранција.....	5
а) Поделба на гаранциите според банката гарант.....	5
- Директна гаранција.....	5
- Индиректна гаранција	5
б) Поделба на гаранциите според начинот на издавање:.....	5
в) Поделба на гаранциите според предметот на гарантирање.....	6
- Платливи гаранции.....	6
- Чинидбени гаранции	6
г) Поделба на гаранциите според земјата на потекло на банката гарант	8
- Ностро-гаранција.....	8
- Лоро-гаранција.....	8
д) Авал на меница	8
4. Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија	8
- Документарен акредитив (ЛЦ од кратенката L/C - Letter of credit).....	8
- Стенд-бај акредитив (СБЛЦ од кратенката SBLC - Stand-by Letter of Credit).....	9
- Емство (странски изрази: suretyship, surety bond, accessory guarantie, burgschaft, fidejussione, cautionnement, fianza, borgensgaranti).....	10
- Менично емство – авал	10
- Писмо за ветување од матичната компанија (англ. Letter of Comfort).....	10
5. Основни начела на гаранциското работење.....	11
- Начело на прифатлив рејтинг на банката гарант.....	11
- Начело на независност и самостојност кај гаранциите.....	11
- Начело на сообразност и начело на работење со документи	12
- Начело на строгост во толкувањето	12
6. Општи препораки во работењето со гаранции	12
7. Најзначајни аспекти во структурата на гаранцијата	13
- Преамбула	13
- Гарантна клаузула.....	13
- Клаузула за времетраење на гарантната обврска	14
- Дополнителни клаузули	15
8. Еднообразни правила за гаранции на повик (УРДГ - Публикација бр. 758).....	16

1. Основни ризици во меѓународната трговија коишто наметнуваат користење банкарски гаранции

Со зголемувањето на обемот на меѓународната трговија, инструментите за обезбедување на плаќањето или извршувањето на договорните обврски добиваат сè поголемо значење, поради тоа што договорните страни се соочуваат со зголемено ниво на преземен ризик, поради непознавање на странскиот партнер, спецификите на секоја земја и разликите во законските регулативи и банкарските практики. Некои од ризиците со кои се соочуваат договорните страни се следниве:

- **Кредитен ризик:** неможност на увозникот, како должник врз основа на договорната релација, да плати во утврдениот рок за плаќање, или настанување спор врз основа на плаќањето.
- **Ризик на земја (политички ризик или ризик при трансфер на средствата):**

Ризикот поради политички мерки во земјата на странскиот партнер може да го спречи извршувањето на договорните обврски, на пример: војна, демонстрации, граѓанска непослушност, ембарго, протекционизам.

Ризикот поради неможност за конвертирање на паричните средства од национална валута во конвертибилна валута и трансфер во одредена конвертибилна валута поради забрана за плаќање, контроли на девизен курс, мораториум, забрана за трансфери.
- **Ризик во производството и извршување на преземените договорни обврски:** во случаи кога увозникот еднострано ја откажува или ја менува нарачката, или извозникот не е во можност да ги изврши договорните обврски за испорака на стоката, поради проблеми во производството, финансиски проблеми коишто го одложуваат почетокот на производството и како последица на тоа, доцнење во испораката или неизвршување на испораката.
- **Ризик во испораката:** испораката којашто е предмет на договорот не може да се оствари поради зголемен кредитен ризик или ризик на земја.
- **Транспортен (осигурителен) ризик:** ризик поради губење или оштетување на стоките во текот на транспортот или поради непланирани проблеми во организацијата на транспортот на стоката.
- **Валутен ризик:** поради апрецијација или депрецијација на валутата во која е склучен договорот или флукутации на девизниот курс на МКД во однос другите конвертибилни валути.
- **Технички ризик:** производот не соодветствува со договорните спецификации или испорачаната опрема не функционира добро како резултат на дефект во производство, дефект во монтажата или лош квалитет на опремата којшто не е во согласност со договорените минимални критериуми за квалитет.
- **Логистички ризик:** ризик поврзан со движењето на стоката, вклучувајќи ризик од отсуство на документација или некомплетна документација за испорака и како

резултат на тоа, неможност за извршување на царинските процедури и доцнење на испораката.

- **Ризик при испраќање:** доколку гаранцијата е платлива во странство, постои опасност документите за активирање на гаранцијата да пристигнат доцна или да се изгубат, поради што плаќањето може воопшто да не се изврши.

2. Поим и значење на банкарската гаранција

Банкарската гаранција претставува еден од инструментите коишто обезбедуваат покривање на ризиците што произлегуваат од меѓународната трговија и оттаму се вели дека претставува „крвоток“ на меѓународната трговија.

Банкарската гаранција претставува неотповиклива обврска на банката гарант за плаќање на корисникот на кој било паричен износ до максималниот износ на гаранцијата, во случај на неисполнување на обврските преземени од страна на налогодавачот врз основа на склучениот договорен однос помеѓу налогодавачот и корисникот.

Гаранцијата е одвоена обврска, независна од основниот долг или договорниот однос помеѓу налогодавачот и корисникот.

3. Видови гаранција

а) Поделба на гаранциите според банката гарант

- **Директна гаранција**
- **Индириектна гаранција**

Директна гаранција (непотврдена) – гаранција издадена од страна на банката гарант по налог на налогодавачот во корист на крајниот корисник на гаранцијата.

Индириектна гаранција (потврдена) – банката на налогодавачот (банка контрагарант) бара, врз основа на нејзината контрагаранција, банката гарант да издаде гаранција за крајниот корисник со што всушност банката на налогодавачот (банка контрагарант) презема обврска за плаќање на целиот износ на гаранцијата на банката гарант, а врз основа на барање за плаќање до банката гарант од страна на крајниот корисник. Корисник на контрагаранцијата е втората банка (банка гарант) којашто ја издава гаранцијата за крајниот корисник.

б) Поделба на гаранциите според начинот на издавање:

- **Гаранции издадени во оригинал (на меморандум)**

Гаранцијата издадена во хартиена форма, односно во оригинал (на меморандум на банката гарант) задолжително се издава во 1 оригинален примерок и 1 или 2 копии.

Корисникот мора да го прими оригиналниот примерок од гаранцијата и задолжително да ја провери автентичноста на гаранцијата, односно дали навистина гаранцијата е издадена од странската банка гарант.

- **Гаранции издадени преку шифрирана СВИФТ-порака**

Гаранција издадена преку шифрирана СВИФТ-порака МТ760 од банката гарант, проследена преку банката на корисникот. Гаранцијата во форма на шифрирана СВИФТ-порака не треба да се проверува, бидејќи типот на издавање преку шифрирана СВИФТ-порака проследена преку банка е доказ за автентичноста на гаранцијата.

в) Поделба на гаранциите според предметот на гарантирање

- **Платливи гаранции**
- **Чинидбени гаранции**

Оваа поделба е во зависност од предметот на гарантирање, односно видовите на ризици чиешто настанување е обезбедено со гаранција. Во зависност од видовите на ризици со коишто може да се соочат договорните страни (налогодавачот и корисникот), се разликуваат следниве видови на гаранции:

Платлива гаранција - се гарантира плаќање врз основа на гаранцијата доколку налогодавачот не изврши плаќање на обврските во утврдениот договорен рок предвиден во предметот на гарантирање. Гарантираниот износ на платливите гаранции е до 100% од вредноста на договорот.

Видови платливи гаранции:

- **Гаранција за одложено плаќање** - се гарантира плаќање врз основа на гаранцијата доколку налогодавачот не изврши плаќање на увоз на стоки / извршени услуги во дефинираниот рок на плаќање.
- **Гаранција за лизинг** - се гарантира плаќање врз основа на гаранцијата доколку налогодавачот не ги изврши обврските за плаќање на наемнина врз основа на договор за лизинг коишто произлегуваат од предметот на гарантирање.
- **Гаранција за враќање одобрен кредит** - го обезбедува побарувањето на кредиторот од корисникот на кредитот (стоковен, финансиски кредит) што произлегува од неотплаќање на кредитот во согласност со условите од договорот за кредит.

Платливата гаранција може да биде издадена како **еднократна**, при што обврската за плаќање на налогодавачот на гаранцијата е еднократна или **континуирана гаранција којашто е позната во практиката како револвинг-гаранција**, каде што

налогодавачот на гаранцијата може да врши повеќекратни испораки на стоки / услуги врз основа на склучен договор со странскиот партнер при што налогодавачот на гаранцијата има повеќекратни обврски за плаќање, но обврската на банката гарант за плаќање врз основа на гаранцијата е само до максималниот износ на кој е издадена гаранцијата.

Чинидбена гаранција - се гарантира плаќање во случај на неизвршување на одредена чинидба. Постојат следниве видови чинидбени гаранции:

- **Лицитациска гаранција** - ги обезбедува побарувањата на објавувачот на лицитација во случај учесникот да ја повлече или да ја измени понудата, да одбие да потпише договор при прифатена понуда, да не достави гаранција за добро извршување, како и во други случаи во зависност од утврдените услови во документацијата за лицитација. Гарантниот износ на лицитациската гаранција вообичаено се движи од 1% до 5% од вредноста на понудата, или може да биде фиксно утврден износ, во зависност од дефинираните услови на документацијата за лицитација.
- **Гаранција за добро извршување работи** - се гарантира плаќање на корисникот на гаранцијата во случај на неизвршување на договорните работи од страна на налогодавачот согласно со условите во договорот. Гаранцијата за добро извршување вообичаено е во износ до 10% од вредноста на договорот.
- **Авансна гаранција** - се гарантира враќање на уплатениот аванс на купувачот доколку не се извршат гарантираните обврски за испорака на стока или извршување услуги од страна на другата договорна страна (продавачот), согласно со условите во гаранцијата. Гарантниот износ на авансната гаранција е износот на примениот аванс, во некои случаи зголемен за каматата пресметана од датата на уплата на авансот до датата на испорака на стоката (бидејќи во спротивно авансното плаќање претставува еден вид бескаматен кредит за продавачот, којшто продавачот може да го злоупотреби за финансирање на други проекти).
- **Гаранција за обврски во гарантен рок** - се гарантира плаќањето на купувачот доколку настане прекршок во преземените обврски на продавачот за отстранување дефекти во испорачаната стока во гарантен рок. Гаранцијата за добро извршување на обврските во гарантен рок вообичаено е во износ до 10% од вредноста на договорот.
- **Гаранција за консигнација** - се гарантира плаќање врз основа на гаранцијата доколку консигнаторот не ги изврши обврските за пренос на средствата од продажбата на стока на консигнација во корист на сопственикот на стоката којашто се продава на консигнација.
- **Царинска гаранција** – гарантира обезбедување на плаќањето на долгот од страна на должникот којшто произлегува или би произлегол од спроведување на царинските

постапки, а го опфаќа царинскиот долг и сите останати давачки и даноци коишто ги наплаќа царинскиот орган.

– **Корпоративна гаранција** – гаранција издадена од страна на компанија (не од банка) којашто гарантира плаќање или добро извршување на договорот во име и за сметка на друга компанија како должник. Корпоративната гаранција најчесто се користи во случаи кога новоформирана компанија или мала компанија што нема изградена кредитоспособност за самостојно задолжување, сака да користи кредит и компанијата гарант гарантира враќање на кредитот во име и за сметка на компанијата должник. Компанијата гарант може да биде сопственик на компанијата должник или, пак, да има друг тип на поврзаност со должникот, на пример договор за заедничко учество во проект.

г) Поделба на гаранциите според земјата на потекло на банката гарант

- **Ностро-гаранција**
- **Лоро-гаранција**

Ностро-гаранција - гаранција издадена од страна на банката гарант на барање на нејзин клиент (како налогодавач) и со којашто банката гарант презема обврска кон корисникот на гаранцијата.

Лоро-гаранција - гаранција издадена од странска банка во корист на клиент на банката или во корист на банката и за која банката нема никаква одговорност по примената гаранција. Банката може да ја прими гаранцијата преку шифрирана СВИФТ-порака или како гаранција издадена во оригинал - на меморандум доставена до корисникот на гаранцијата.

д) Авал на меница

Со авалирањето на меница, авалистот (банката) гарантира исплата за целата или за дел од меничната сума, исто како што одговара лицето за кое се гарантира (трасантот).

4. Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија

- **Документарен акредитив (ЛЦ од кратенката L/C - Letter of credit)**

Гаранциите се потполно различни инструменти од акредитивите. За разлика од акредитивите коишто претставуваат инструмент за плаќање, гаранциите претставуваат

инструмент за обезбедување на плаќањето во случај на прекршок на договорниот однос. Кај акредитивите, обврската на банката врз основа на отворениот акредитив вообичаено завршува со чинот на плаќање, додека кај гаранциите, банката гарант плаќа само по исклучок од очекуваниот тек на работите, како казна за извршен престап од страна на налогодавачот. Доколку дојде до настанување на прекршок или до остварување на ризичен настан, настапува плаќање врз основа на гаранцијата, што значи дека работите врз основа на основната договорна релација за чие обезбедување е издадена гаранцијата не се завршиле добро, за разлика од акредитивите каде што имаме спротивна ситуација, односно кога трансакцијата е уредно завршена, банката плаќа.

Предности за налогодавачот: банката плаќа врз основа на акредитивот само ако корисникот (извозникот) ги приложи сите документи за испорака согласно со условите во акредитивот.

Недостатоци за налогодавачот: стоката не може физички да се провери дали одговара по квалитет, количина и останати карактеристики, се плаќа само врз основа на приложената документација.

Предности за корисникот: минимизирање на кредитниот ризик, т.е. ризик од ненаплата.

Недостатоци за корисникот: ризик да не се наплати акредитивот доколку презентираниите документи за испорака имаат отстапувања од условите на акредитивот.

- **Стенд-бај акредитив (СБЛЦ од кратенката SBLC - Stand-by Letter of Credit)**

За разлика од документарниот акредитив каде што обврската за плаќање се извршува кога корисникот ги исполнил условите од акредитивот, кај СБЛЦ обврската за плаќање се извршува кога корисникот ќе даде едноставна изјава за неплаќање / неизвршување на договорната обврска. Најчесто овој инструмент се користи кога првпат започнува соработката со странскиот партнер во кој извозникот нема доверба. Едноставноста во примена на овој инструмент е во тоа што корисникот може да бара плаќање со обична изјава дека настанал пропуст (англ. default). Стенд-бај акредитивот е всушност вид акредитив којшто има улога на гаранција и обезбедува плаќање во случај на неизвршување на договорните обврски од страна на трето лице.

Работењето со стенд-бај акредитивот е регулирано со Еднообразните правила за работење со акредитиви издадени од Меѓународната трговска комора во Париз (Uniform Customs and Practice for Letters of Credit, Publication no. 600).

Предности за корисникот: крајно поволен за корисник којшто може да бара плаќање со обична изјава дека настанал пропуст (англ. default).

Недостатоци за налогодавачот: крајно неповолен за налогодавачот, ризик од злоупотреба, т.е. неоправдано барање за плаќање врз основа на овој инструмент, без да се докаже вистинитоста на прекршокот.

- **Емство (странски изрази: suretyship, surety bond, accessory guarantie, bürschaft, fidejussione, cautionnement, fianza, borgensgaranti)**

Секогаш треба да се прави јасна дистинкција помеѓу гаранциите како независен инструмент од договорниот однос помеѓу налогодавачот и корисникот и емствата како зависен (акцесорен) инструмент. Основната разлика меѓу емството и гаранцијата е тоа што емството претставува договор врз основа на којшто емецот презема подеднаква обврска за исплата на гарантираната сума, како и главниот должник и должникот може да истакнува приговори за барањето за плаќање врз основа на емството. Ова значи дека со емството се гарантира за тугите обврски и постои правна зависност со главниот договор. Емствата се користат сè поретко како инструмент за обезбедување во меѓународната трговија поради опасностите од непознавање на локалните законодавства што се применуваат за докажување на прекршоците при барања за плаќање врз основа на овој инструмент.

Недостатоци за корисникот: Налогодавачот (како должник) може да истакнува приговори и корисникот мора да докажува постоење на прекршок на суд.

Предности за налогодавачот: заштита во случај на неоправдано барање за плаќање врз основа на емство.

- **Менично емство – авал**

Разликата помеѓу авал на меница и гаранција за исплата на меничниот износ е во тоа што авал може да даде кој било субјект и оттаму обезбедува низок степен на заштита за корисникот, за разлика од банкарската гаранција каде што гарант за обврската за плаќање е банка. Исто така, меничниот авал може да се даде и бланко, а гаранцијата мора да гласи на точно одреден износ.

Предности за налогодавачот: нуди минимална заштита за корисникот, бидејќи обврската за плаќање не е гарантирана од банка туку од друг субјект, за разлика од гаранцијата, каде што банката гарантира за плаќање на гарантната обврска.

- **Писмо за ветување од матичната компанија (англ. Letter of Comfort)**

Во случај подружница да бара заем од банка, како обезбедување за заемот, подружницата ѝ доставува на банката писмо за ветување од матичната компанија (компанијата мајка), што претставува неформално ветување дека компанијата мајка нема да дозволи сопствената подружница да отиде во стечај без претходно да ѝ го отплати долговниот износ врз основа на заемот на банката. Меѓутоа, сепак банката треба да има предвид дека овој тип на ветување може воопшто да не биде прикажано во билансот на состојба на компанијата мајка како потенцијална обврска, или колку други вакви писма на

ветувања се издадени од матичната компанија во корист на други кредитори, што секако треба да се земе предвид пред донесувањето конечна одлука за одобрување заем.

Недостатоци за корисникот: Минимална заштита за корисникот – банката.

Предности за налогодавачот: Необврзувачко ветување - минимален ризик за налогодавачот.

5. Основни начела на гаранциското работење

- Начело на прифатлив рејтинг на банката гарант

Основна функција на банкарските гаранции не е исполнување на обврските на должникот од страна на банката гарант, туку покривање различни видови ризици. Оттаму, банкарската гаранција има за цел да обезбеди заштита на економските интереси на доверителот на договорниот однос од ризиците на неизвршување на договорот.

Затоа, деловниот углед и финансискиот статус, односно рејтингот на банката гарант се суштински елементи при проценка на корисникот на гаранцијата дали банката ќе биде прифатлива како гарант за обезбедување од ризиците во договорниот однос. Довербата којашто корисникот ја има во банката гарант дека банката ќе ги исполни своите обврски за плаќање на гаранцијата е многу важен фактор при утврдувањето на гарантниот однос.

- Начело на независност и самостојност кај гаранциите

Банкарските гаранции се секогаш независни од основниот договор - правната работа врз чијашто основа се издаваат (англ. underlying contract) и се самостојна обврска на банката гарант, што значи дека дури и да е ништовен договорот од кој произлегло издавањето на гаранцијата, мора да се испочитува гарантираната обврска, прво да се плати, па после да се тужи.

Гаранцијата е независна и во однос на инструкциите и односот помеѓу налогодавачот и гарантот, поради што банката гарант - банката којашто ја издала гаранцијата, не може да отстапува од обврските врз основа на гаранцијата и да истакнува приговори за неисполнување на обврските од страна на налогодавачот кон банката, како што се непочитување на обврските од договорот за издавање гаранција, неплаќање провизија за издавање на гаранцијата, ниту да се повикува на невалидност на основниот договор.

Независноста на гаранциите и стенд-бај акредитивите има материјален и процедурален (процесен) аспект:

- Материјален аспект - значи дека полноважноста или престанокот на договорниот однос нема влијание на преземените обврски врз основа на гаранцијата,

- **Процедурален аспект** - значи дека ако дојде до судски спор, не се дозволени приговори до банката од засегнатите страни за спречување на плаќањето, важи начелото: „Прво плати, потоа тужи“.

- **Начело на сообразност и начело на работење со документи**

Клаузулите во гаранциите мора да бидат јасно дефинирани. Условите во гаранцијата треба да бидат поврзани со презентација на специфицирани документи или со настан којшто лесно може да се утврди од редовното работење на банката гарант.

- **Начело на строгост во толкувањето**

Ако настанат дилеми во толкувањето на преземената гарантна обврска врз основа на гаранциите, ќе се толкува и ќе се суди исклучиво во согласност со податоците наведени во гаранцијата. Кај гаранциите нема либерално толкување како во класичните договори. Поради овој факт, потребна е голема внимателност, прецизност и јасност во сите формулации и услови наведени во гаранциите и избегнување на употребата на двосмислени термини и услови и непотребни детали коишто може да се толкуваат на различни начини.

6. Општи препораки во работењето со гаранции

Уште во првичната фаза на водење преговори за склучување договорна релација со странскиот партнер и дефинирање на финансиската клаузула во договорот, посебно е значајно соодветно да се предвидат инструментите за обезбедување непрекинато извршување на договорните обврски на двете договорни страни и усогласување на предлог-текстовите на тие инструменти, коишто може да се предвидат и како прилози кон склучениот договор.

Во овој контекст, во улога на корисник на гаранција, многу е важно да се преговара за вметнување услови во гаранцијата којашто ќе служи за максимална заштита на корисникот од сите ризици за неизвршување на договорот од страна на странскиот партнер.

Доколку корисникот прими гаранција издадена во оригинал (на меморандум на банката гарант), задолжително треба да изврши проверка на автентичноста на гаранцијата. Проверка на автентичноста на гаранцијата се врши на следниов начин:

- Корисникот доставува барање до својата банка за проверка на автентичноста на гаранцијата,
- Банката испраќа шифрирана СВИФТ-порака до странската банка гарант за проверка на автентичноста на гаранцијата,

- Корисникот може да почне со извршување на преземените обврски од договорот дури по приемот на потврдата за автентичност на гаранцијата преку шифрирана СВИФТ-порака од банката гарант.

7. Најзначајни аспекти во структурата на гаранцијата

Најзначајните аспекти коишто корисникот треба ги земе предвид при проверката дали предвидените услови во гаранцијата нудат обезбедување од ризиците за неизвршување се следниве аспекти групирани во секоја клаузула од гаранцијата поединечно:

Преамбула

Бидејќи преамбулата ги дефинира договорните односи помеѓу партнерите од основната работа од која произлегува обврската за издавање гаранција на комерцијалниот договор (англ. underlying contract), важно е да се одвои гаранцијата од комерцијалниот договор, со цел банката гарант да не дојде во ситуација на несвесно преземање на обврските за извршување на комерцијалниот договор, ниту пак корисникот на гаранцијата да докажува постоење на прекршок на договорните обврски од страна на налогодавачот.

Во поглед на правилно дефинирање на склучениот договорен однос помеѓу налогодавачот и корисникот на гаранцијата во текстот на гаранцијата, задолжително е да се врши проверка на точноста на цитираниот договорен однос, на наведените називи и адресите на налогодавачот и корисникот на гаранцијата, односно дали се истоветни со наведените податоци во договорниот однос и со останатите предвидени документи коишто се услов за доставување барање за плаќање.

Гарантна клаузула

Гарантната клаузула мора прецизно да ја дефинира неотповикливата обврска на банката гарант за плаќање врз основа на гаранцијата на прв повик, максимален износ на гарантирање и услови по кои корисникот може да бара плаќање (на прво писмено барање или со приложување соодветна документација).

Важно е корисникот на гаранцијата да провери дали може да ги исполни условите под кои може да се активира гаранцијата во случај на настанување на ризикот обезбеден со гаранција. Доколку корисникот не се согласува со условите и одредбите во гаранцијата или тие не се во согласност со договорните услови во договорот врз основа на кој е издадена гаранцијата, потребно е веднаш да побара измена на гаранцијата, пред да почне со плаќањето или извршувањето на договорните обврски. Гаранцијата е независен договорен однос од договорот врз основа на кој е издадена гаранцијата и затоа мора точно да се наведе под кој услов на прекршок на договорот од страна на налогодавачот, гаранцијата може да се активира, без разлика на тоа дека договорот веќе прецизно ги регулирал обврските на налогодавачот.

Барањето за плаќање се доставува до странската банка гарант согласно со условите во гаранцијата, без приложување на оригиналниот примерок од гаранцијата, освен ако изречно не се бара во текстот на гаранцијата.

Кај гаранциите коишто се активираат со приложување на одредени документи, мораат да се прецизираат следниве работи:

- Дефинирање на видот на документот: на пример, наместо само „копија на фактура“ (англ. copy of invoice), што е најчест услов за активирање, пожелно е да се наведе видот на фактурата, на пр.: комерцијална фактура (англ. commercial invoice), затоа што со поопшто дефинирање може да се подразбере каква било фактура („proforma“, „consular“, „commercial“ и сл.);
- Дополнителни дефинирања за појаснување на документот којшто е услов за барање за плаќање на гаранцијата: на пр. кога има наведено само „сертификат за квалитет“ (англ. certificate of quality), ваквата формулација дава за право да се приложи каков било сертификат и создава дилеми и за налогодавачот и за корисникот. Затоа, пожелно е да се дефинира документот од следниве аспекти: што треба да покаже тој сертификат (каков квалитет, кои минимални мерки / или перформанси на квалитет), од која институција треба да биде издаден сертификатот и да се наведе дали се работи за оригинален документ, копија или фотокопија на документот, за да се избегне секаква двосмисленост во толкувањето и сите страни (налогодавачот, корисникот и банката гарант) да знаат прецизно што треба да се приложи во случај на активирање на гаранцијата.

- **Клаузула за времетраење на гарантната обврска**

Кај клаузулата за времетраење на гарантната обврска мора да има прецизиран рок на важност или документарен услов со кој престанува да важи гаранцијата, односно точно дефиниран документ којшто ќе го докаже истекувањето на рокот на важноста на гаранцијата (пр.: со приложување одреден документ).

Утврдениот рок на важност во гаранцијата задолжително треба да го покрие периодот потребен за извршување на договорните, односно гарантираните обврски и да вклучи дополнителен период потребен за активирање на гаранцијата (обично дополнителни 10 до 15 дена од датумот на завршување на договорните обврски). Во спротивно, доколку рокот на важност на гаранцијата е помал од рокот на плаќање или извршување на договорните обврски, банката гарант може да го одбие барањето за плаќање со образложение дека гарантната обврска не е достасана (на пр. рокот за плаќање не е достасан, или обврската за извршување не е достасана, за да се бара плаќање на гаранцијата поради неисполнување на гарантната обврска).

- **Дополнителни клаузули**

- **Клаузулата за стапување во сила на гаранцијата** обично утврдува дека гаранцијата е ефективна од датумот на издавање, но може да се прецизира и стапување во сила на гаранцијата со настанување на некое дејствие, како на пример кај авансните гаранции: „Гаранцијата стапува во сила со уплата на авансот...“, или, „Гаранцијата стапува во сила по приемот на ослободувањето на обврските врз основа на гаранцијата бр. ...“ или на некој подоцнежен датум или услов, што точно ќе се наведе.

Доколку услов за стапување во сила е авансно плаќање од страна на корисникот на гаранцијата, мора точно да се наведе на која сметка на налогодавачот, во која банка треба да се изврши плаќањето на авансот и со повикување на бројот на гаранцијата. Во спротивно, постои ризик гаранцијата да не стапи во сила, и покрај тоа што корисникот на гаранцијата го извршил авансното плаќање на налогодавачот (на пр. доколку го изврши авансното плаќање на различна сметка од сметката наведена во гаранцијата, или доколку авансното плаќање не се повика на бројот на гаранцијата, постои ризик за корисникот на гаранцијата таа да не е важечка).

- **Редукциската клаузула** треба да прецизира точно и недвосмислено под кои услови се намалува гаранцијата, за да не се случи гаранцијата да се намали, а корисникот не е согласен со предметното намалување на износот на гаранцијата, бидејќи не примил стока или налогодавачот не ги извршил квалитетно договорните обврски.

Условот за намалување на гаранцијата треба да е документарен, односно со приложување прецизно дефинирани документи од коишто точно може да се потврди правото за намалување на гаранцијата од страна на банката гарант, или правото за намалување да се утврди од сопствените податоци на банката гарант и за предметното намалување на гаранција да постои согласност од страна на корисникот на гаранцијата.

- **Клаузула за надлежно законодавство и применливи правила врз основа на гаранцијата.** Вообичаено се наведува надлежното законодавство на земјата на банката гарант, но бидејќи странските законодавства во поглед на гаранциите не се познати за корисникот, пожелно е корисникот да бара примена на законодавството на Р. Македонија. Исто така, препорачливо е гаранциите секогаш да подлежат на еднообразните правила за гаранции, со повикување на правилата на УРДГ, Публикација бр. 758, поради тоа што овие правила нудат прецизно дефинирање на голем дел од аспектите во гаранциското работење.

- **Јазик на документите за барање за плаќање врз основа на гаранцијата.** Согласно со новата верзија на УРДГ - Публикација 758 (чл. 14 г), барањето за плаќање на гаранцијата и останатите документи (доколку се предвидени како услов за плаќање врз основа на гаранцијата), треба да бидат на јазикот на гаранцијата. Затоа, во улога на корисник на гаранција, препорачливо е секогаш да се бара гаранција издадена од странската банка гарант на јазик разбирлив за корисникот, најчесто на англиски јазик, за да се избегне различно толкување и трошоци за судски преводи.

- **Форма на барањето за плаќање на корисникот.** Приложените документи во барањето за плаќање врз основа на гаранцијата може да бидат во хартиена форма или во електронска форма, согласно со дефинициите во УРДГ.

Во улога на корисник на гаранција, препорачливо е барањето за плаќање да има можност да се приложи електронски, бидејќи на тој начин барањето за плаќање ќе биде проследено до банката гарант преку СВИФТ-порака истиот ден кога барањето за плаќање ќе биде доставено од страна на корисникот до неговата банка за препраќање. Доколку барањето за плаќање се приложи во оригинал, треба да се земе предвид и времето потребно за испраќање на документацијата за барање за плаќање по пошта до просториите на странската банка гарант.

- **Одредба за одговорна страна за плаќање на провизии и трошоци на секоја банка.** Во улога на корисник на гаранцијата, може да се преговара сите трошоци на банката гарант и авизирачката банка да бидат на товар на налогодавачот. Оваа одредба може да се дефинира и во договорната релација помеѓу налогодавачот и корисникот.

8. Еднообразни правила за гаранции на повик (УРДГ - Публикација бр. 758)

Меѓународната трговска комора утврди Еднообразни правила за работење со гаранции на прв повик (**ICC Uniform Rules for Demand Guarantees – ICC Publication No. 758**) којашто е усовершена верзија на Публикацијата бр. 458, заради усвојување на еднообразна практика во полето на работењето со гаранциите како инструмент за обезбедување меѓународно финансирање на трговијата. Овие правила имаат силен тренд на прифаќање од страна на учесниците во меѓународниот промет, бидејќи ги регулираат сите ситуации коишто не се предвидени во текстот на гаранцијата.

УРДГ - Публикација бр. 758 се во моментот единствените достапни договорни правила посветени исклучиво на гаранциите и контрагаранциите и кои од 2004 година наваму добиваат сè поголемо значење.

Примената на овие правила овозможува избегнување на различното толкување на клаузулите што не се доволно прецизирани или се двосмислени и затоа се препорачува задолжително применување на овие правила во гаранциите.